

LEDOVEC

Jak vnímají pevninské ledovce v pověstech tak rozdílné kraje jako je Indie a Island? Zamysleme se pomocí příběhu nad tím, co pro život na planetě tyto hory ledu znamenají. Jak ovlivňují současný život a co se stane s planetou a lidmi když ledovce zmizí? Jsme poslední generací, která má možnost ledovce obdivovat a zkoumat, či je zachráníme i pro naše vnoučata?

Délka: 90 minut

Úroveň: 6.–7. třída, 8.–9. třída, SŠ

Typ: lekce

Předměty: umění a kultura, volný čas, čeština

Klíčová témata: Etika a hodnoty, Krajina a ekosystémy, Příčiny a dopady

Datum vytvoření/aktualizace: 26. 04. 2024

Autoři lekce: Jaroslav Slepíčka, Lipka – školské zařízení pro environmentální vzdělávání, pro potřeby webu upravila Tereza Křivánková

Vzdělávací cíle:

Žák:

- vyjádří vlastními slovy, co se v příběhu odehrálo.
- pojmenuje, jak lidská činnost ovlivňuje mizení ledovců.
- dá do souvislostí dopady mizení ledovců na svůj život a život na planetě.

Pomůcky:

- pro každého: šátek pro zavázání očí, nízký podsedák, sklenička s vodou, kostka ledu, ozvučná dřívka (klacíky);
- pro lektory: rychlovarné konvice pro vytvoření páry 2x, namražené lahve s ledem (cca 5+), rozprašovač 2x, více měkkých míčků, teplomet/fén/ohřívač vzduchu, počítač nebo mobil s hudbou, reproduktory, playlist hudby (Příloha 1), text a instrukce k příběhu (Příloha 2);
- na kreslení: pastely různých barev, tvrdší papíry.

Postup:

1. Prožitkový poslech příběhu (60 min)

Účastníkům zavažte oči a po jednom či po menších skupinkách je dovedte do místnosti a usadte tak, aby jim bylo příjemně (nejlépe na menší podsedáky na zem). V místnosti může hrát tiše zvuk ledu a ledovce, který bude hrát po celou dobu aktivity. Když jsou účastníci usazeni a zklidnění, cítí se na svém místě bezpečně a příjemně, pusťte hudbu k prvnímu textu (Příloha 1). Nechte účastníky zaposlouchat do hudby a začněte číst text příběhu (Příloha 2).

Příběh čtete pomalu a srozumitelně, tak aby mu účastníci rozuměli, měli z něj divadelní zážitek a měli dostatek času ho vstřebat. Během čtení příběhu následujte instrukce uvedené v Příloze 2.

TIP: Vždy když začíná hrát nová podkresová hudba, nechte ji vždy pár sekund znít hlasitěji, aby se na ni účastníci naladili, následně ji ztište a až pak pokračujte v čtení příběhu. Stejně tak to platí i po dočtení odstavce, kdy necháte účastníkům chvíli čas na doznění textu.

Po dočtení celého příběhu, nechte doznít hudbu a poděkujte účastníkům za klid a vnímání. Řekněte jim, aby si pomalu sundali šátek z očí a byli potichu. Vyzvěte je, aby věci nahromaděné okolo nich pomohli odsunout do stran místnosti a usedli k papíru s pastely.

2. Kreslení a reflexe (30 min)

Pro doznění naladění na příběh dejte účastníkům možnost vykreslit se z nahromaděných emocí z příběhu pastely na papír, a to bez mluvení za zvuku hudby, která hrála v průběhu čtení.

Po dokreslení si s účastníky sedněte do kruhu. Dejte každému možnost vyjádřit se k prožitému příběhu, případně představit nakreslený obraz.

TIP: Jako mluvící předmět v kruhu můžete použít menší namraženou lahev s ledem, použitou v průběhu aktivity.

Účastník by měl být po skončení celého programu schopen (a pokud možno i ochoten) povědět, co se v příběhu dělo, co si z programu odnáší, která místa, resp. promluvy na něj zapůsobily nejvíce a proč.

Můžete se ptát na otázky jako:

- *Co se v příběhu odehrálo?*
- *Které pasáže příběhu vás nejvíce oslovily?*
- *Jak lidská činnost ovlivňuje mizení ledovců?*
- *Jaké důsledky může mít mizení ledovců pro lidi a přírodu?*
- *S jakou myšlenkou z tohoto programu odcházíte?*

Tipy pro další práci:

Na tuto aktivitu, je možné následně navázat v dalších hodinách aktivitami o důležitosti vody, sněhu a ledovců v našem životě. Využít můžete myšlenkové mapy a brainstorming. Můžete se s účastníky také zamyslet, jak můžeme v rámci svého života jednotlivé ekologické/vodní stopy zmenšit. Lze si dát s žáky i týdenní předsevzetí, které začnete dodržovat a po týdně si vyhodnotíte, jak se vám jej dařilo plnit.

Infobox:

Pro sestavení této prožitkové aktivity, týkající se ledovců a života lidí v době minulé i současné změny klimatu byly použity výňatky z knih:

- *Modrá* od M. Lunde
- *O času a vodě* od A. S. Magnason
- kapitola stálost fosilních paliv v *Knize o klimatu* od G. Thurnberg

Aktivita je inspirována prožitkovou hrou [Helena Kellerová](#) a hrou Země z knihy [Fond her 1](#).

Metodická podpora pro učitele:

- Aktivita je koncipovaná na cca 90 a více minut (60 minut prožití příběhu a 30 minut kreslení a reflexe).
- Je určena pro 10 až 30 účastníků starších 10 let a optimálně 4 organizátory (lze zvládnout i ve dvou). Při větším počtu účastníků je lepší mít i více organizátorů.
- Každý organizátor čte jednotlivé tematické části (V1, V2, V3) a ten, kdo čte vypravěče čtyři (V4), může ovládat podkresovou hudbu. Je dobré si příběh přečíst ve skupině organizátorů dopředu, aby jsme podchytili dynamiku textu a věděli, kdy ubrat na hlasitosti a kdy přidat dynamičnost v hlase.
- Tato aktivita je vhodná do bezpečného prostředí, ve kterém účastníci mají jistotu, že jim nic nehrozí a organizátoři mají prostor pod kontrolou. Je důležité účastníkům zdůraznit, že v průběhu aktivity je nevhodné odcházet a překotně se vrtět na místě. Pokud je účastníkům při aktivitě nepříjemně nebo potřebují vyřešit nenadálou situaci, zvednou ruku, aby k nim organizátor přišel a vyřešil jejich situaci.

Zdroje:

- ANDRI SNÆER MAGNASON. *O času a vodě*. Praha: Argo, 2022. ISBN 978-80-257-3790-3.
- LUNDE, Maja. *Modrá*. Praha: Dobrovský, 2018. Knihy Omega. ISBN 978-80-7390-915-4.
- THUNBERG, Greta. *Kniha o klimatu*. Praha: Euromedia Group, 2022. Universum. ISBN 978-80-242-8226-8.

Přílohy:

- Příloha 1 - Playlist hudby
- Příloha 2 - Text a instrukce k příběhu